

Gæðastarf í norrænum dagvistun

Innsýn og innblástur þvert á landamæri

Samstarf milli

DANSK CENTER FOR
UNDERVISNINGSMILJØ
Viden til praksis

Innihald

Formáli	síðu 3
Um könnunina	síðu 4
Niðurstöður könnunarinnar <ul style="list-style-type: none">• Samskipti og sambönd• Barnasjónarmið, lýðræði og með ákvörðun• Eftirlitsskjöl• Kerfisvæðing• Uppeldisfræðileg hæfni	síðu 6
Aðferðir og verkfæri	síðu 16
Tilvísanir	síðu 30

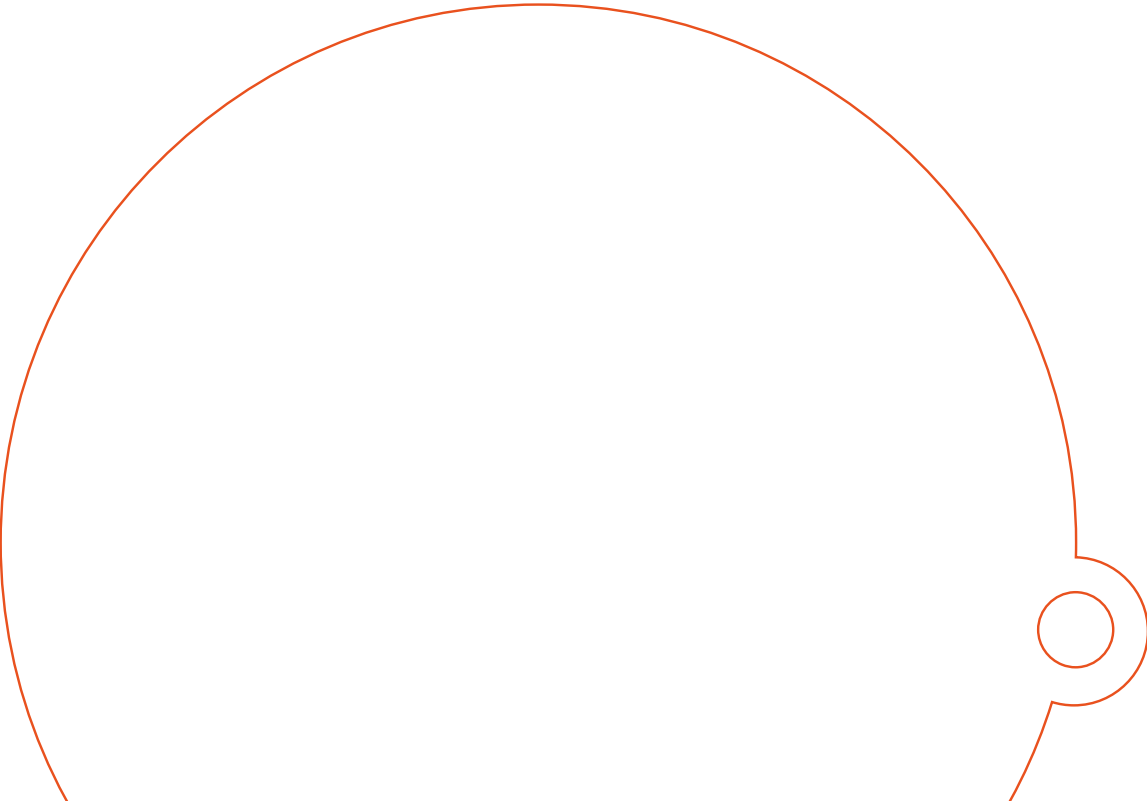

Formáli

Norræna ráðherranefndin hefur það sameiginlega stefnumarkandi markmið að „Norðurlöndin verði að vera besta staður í heiminum fyrir börn og ungmenni“. Innan leikskólasviðsins eru hins vegar litlar rannsóknir á því hvernig við á Norðurlöndum erum lík og ólík hvert öðru. Þar með talið hvað við getum lært hvert af öðru þvert á landamærin.

Í þessu riti kynnum við niðurstöður samnorrænnar rannsóknar á því hvað felst í gæðastarfi leikskólastjóra norrænum leikskólum. Hvað gera þeir í daglegu lífi til að efla gæði? Og hvaða verkfæri mæla þeir með að aðrir noti til að tryggja gæði? Í könnuninni skoðum við hvaða norrænu vinnubrögð snúast um í vönduðu starfi meðan við einblínum ekki á gæða eða lággæða starfsemi. Þetta rit er samantekt á rannsókninni og vonum við að hún geti hjálpað til við að miðla þekkingu og efla samræðu og samvinnu Norðurlandanna um gæðastarfið í leikskólum.

- Dakkir til
- þeirra 841 leikskóla á öllum Norðurlöndunum sem svöruðu spurningalista könnunarinnar.
 - 21 leikskólastjóra sem við höfum rætt við í Danmörku, Íslandi, Noregi, Finnlandi og Svíþjóð.
 - prófessors Bente Jensen fyrir faglega og ráðgjöf og yfirferð á spurningalistanum.
 - Nordplus Horizontal fyrir að styðja við verkefnið og gera okkur öllum kleift að fræðast meira um gæðastarfið í norrænum leikskólum.
- Virkilega gott lesefni.

Um könnunina

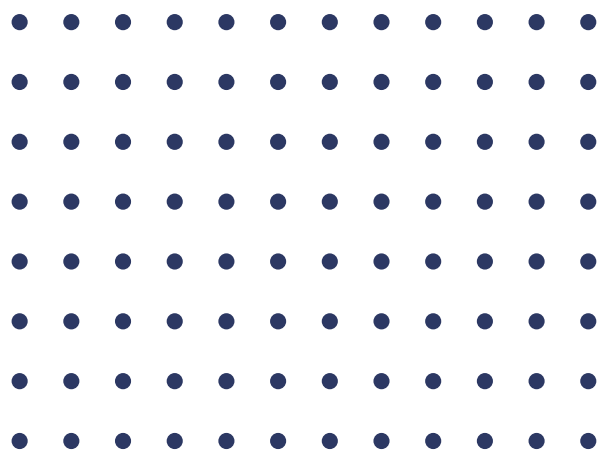
Rannsóknin er afrakstur samstarfs Nordisk Förskola - samstafsnet norrænna leikskólastjóra, FOBU - danskra landsregnhlí-farsamtaka sjálfstæðra og einkarekinna dagvistarstofnana og danska miðstöðin fyrir kennsluumhverfi (DCUM) - landspek-kingarmiðstöðvar sem vinnur með gæði í kennslu-leikumhverfi barna.

Rannsóknin samanstendur af fjórum hlutum:

- Bóklegri rannsókn á því sem er á dagskrá þegar talað er um gæði í Danmörku, Noregi, Svíþjóð, Íslandi og Finnlandi.
- Viðtölum við þrjá leikskólastjóra í hverju landi um hvað þeir flokka undir gæði og hvaða tæki þeir vinna með til að efla gæði í starfi.
- Spurningakönnun sem gerð var á grundvelli svara í viðtölum og námskrám landanna.
- Sex viðtölum við leikskólastjóra þar sem við skoðum nokkrar af þeim aðferðum eða verkfærum sem mælt er með í hverju landi. Þetta hefur skilað sér í sex aðferðum og verkfærum, safnað frá Svíþjóð, Noregi, Íslandi og Danmörku, sem við kynnum í lok útgáfunnar og sem hægt er að nota til að fá innblástur fyrir gæði í starfi.

Könnunin sýnir að á Norðurlöndunum erum við mjög lík þegar kemur að því hvað okkur finnst mikilvægt í starfi okkar við að þróa gæði í leikskólum Þetta sýnir mikla möguleika í tengslum við þekkingarmiðlun og innblástur á Norðurlöndum. Möguleiki sem við ættum að nýta til gagnkvæms náms og þroska.

Við viljum því hvetja leikskólastjóra til að forvitnast um þau tól og aðferðir sem mælt er með í lok skýrslunnar og m.a. leita frekari innblásturs í Nordisk Förskola tengslanetinu sem vinnur að því að miðla norrænni reynslu af stjórnun leikskóla.

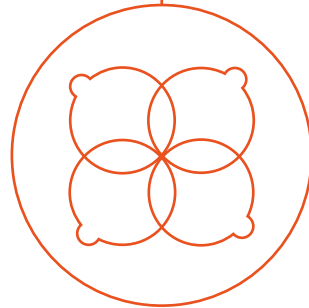

Niðurstöður könnunarinnar

Trivsel, læring og utvikling

Könnun okkar hefur sýnt að á Norðurlöndum lítum við almennt á nám og þroska sem aðalverkefni leikskóla. Á sama tíma er sameiginlegur skilningur að börn geti ekki lært og þroskast ef þau eru ekki ánægð. Líðan barnanna er því í aðalhlutverki og fær því að sjálfsgöðu sérstaka áherslu í norrænum leikskólum..

Ef vel á að takast að efla velferð barnanna og efla nám og þroska er einnig sátt meðal leikskólastjóra á Norðurlöndum um að leggja þurfi áherslu á fimm meginþemu í uppeldisstarfi. Þetta eru viðfangsefni bæði skipulagslegs eðlis og kennslufræðilegs faglegs eðlis. Miðþemun fimm eru:

miðlæg þemu

1. Samskipti og sambönd

Örugg tengsl milli barna, barns-fullorðins og fullorðinna.

2. Sjónarhorn barna, lýðræði og sameiginlegar ákvarðanir

Upplifun barna af því að sjást og heyrast hjá leikskólastjórum auk þess að hjálpa til við að ákveða daginn.

3. Eftirlitsskjöl

Lög sem grunnur að starfi leikskólastjóra.

4. Kerfisvæðing

Mat á og ígrundun eigin starfshátta sem og umbreyting matsniðurstaðna í nýjan farveg.

5. Faglegt starf og hæfni

Faglegt starf og menntað starfsfólk sem og tækifæri til að velta fyrir sér eigin starfsháttum saman.

1. Samskipti og sambönd

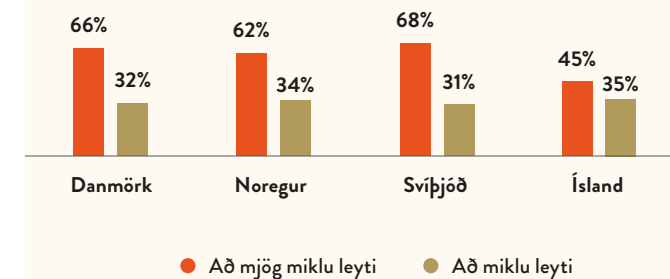
Samstarfið þykir af stjórnendum leikskóla víðs vegar um Norðurlöndin vera sérstaklega mikilvægt þema í tengslum við nám og þroska barnanna í leikskólum. Þetta á bæði við um samskipti barnanna, sem og samskipti barna og fullorðinna. Könnunin sýnir að meira en 96% leikskóla bæði í Svíþjóð, Danmörku og Noregi telja að þeir vinni að miklu leyti með samskipti barnanna. Á Íslandi er talan 80%.

Könnunin sýnir almennt að á Norðurlöndunum leggjum við mikla áherslu á samskipti og tengsl og því er möguleiki á bæði þekkingarmiðlun og innblæstri á Norðurlöndunum.

”Það mikilvægasta sem við gerum í leikskólanum er að vinna með samskipti.”

— Leikskólastjóri frá Íslandi

Að hve miklu leyti hefur þú unnið með samskipti barnanna síðustu 3 mánuði hjá dagmömmuni?

Samskipti barna og fullorðinna annars vegar og fullorðinna þeirra á milli hins vegar

Einnig er unnið að miklu leyti með samskipti barna og fullorðinna. Hér sýna niðurstöður að 95% og 96% leikskólastjóra í Danmörku og Noregi, hver af öðrum, hafa svarað því til að þeir vinni mikið eða að miklu leyti með samskipti barna og fullorðinna, en tölurnar fyrir Svíþjóð og Ísland eru 87% og 88% í sömu röð.

Samskipti starfsmanna eru einnig sett í forgang. Á Íslandi svara níu af hverjum tíu leikskólastjórum að þeir hafi unnið að miklu eða mjög miklu leyti með samskipti starfsmanna á síðustu þremur mánuðum. Það er aðeins lægra í Danmörku, Svíþjóð og Noregi, með u.þ.b. fjóra af hverjum tíu. Hér skal tekið fram að leikskólastjórar á Íslandi voru með MUS-viðtöl á rannsóknartímabilinu sem kann að hafa haft áhrif á niðurstöðuna.

”Við æfum hæfileika barnanna til að „eiga sér stað“ á milli annarra og tilheyra hópi.”

— Leikskólastjóri frá Íslandi

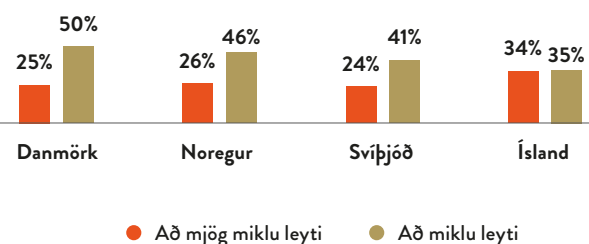
Miðað við niðurstöðurnar mælum við með ...

Að við höldum áfram að einbeita okkur að samstarfsneti leikskólastjóra í leikskólum á Norðurlöndunum en vera líka innblásin af starfsháttum hvers annars til að þróa okkar eigin starfshætti enn frekar.

2. Barnasjónarmið, lýðræði og þátttaka

Sjónarmið barnanna er í hávegum haft í norrænum leikskólum, þar sem þrír af hverjum fjórum dönskum leikskólastjórum telja að miklu leyti að þeir leggi áherslu á að starfsfólk spyrji börnin um eigin upplifun af daglegu lífi. Á Íslandi er það 69%, í Noregi 68% en í Svíþjóð 65%.

Í starfi þínu sem leikskólastjóri, að hve miklu leyti leggur þú áherslu á að starfsfólkið spyrji börnin um upplifun þeirra á leikskóladadeginum?

Hvað varðar sjónarhorn barna, lýðræði og meðákvörðun þá erum við á Norðurlöndunum sérstaklega upptekin af lýðræðislegri menntun barna, m.a. með æfingum á tali og hlustun í lýðræðislegu samtali. Rannsóknin sýnir að meira en 9 af hverjum 10 leikskólastjórum í hverju landi leggja áherslu á að styðja við getu barnanna til að taka þátt í samtali og að hlusta. Það samsvavar 92% í Danmörku, 94% í Noregi, 93% í Svíþjóð og 100% á Íslandi.

Í starfi við að móta lýðræðislega borgara er leikskólastjórum á Norðurlöndum einnig umhugað um að styðja starfsfólk sitt við að skapa jöfn tækifæri fyrir öll börn í leikskólum. Hér telja á milli 85%-99% leikskólastjórum í Danmörku, Noregi og Íslandi að þeir geri þetta í mjög miklu eða miklu mæli en í Svíþjóð er það 61% leikskólastjóra sem telja að þeir vinni með þetta að miklu leyti.

Rannsóknin sýnir einnig að mikill munur er á því hversu mikla þátttöku börnin fá við mismunandi aðstæður. Aðstæður með frjálstan leik eru þar sem börnin hafa mest að segja, en 97%-98% leikskólastjóra á Norðurlöndunum lýsa því yfir að þeir gefi börnunum að miklu leiti tækifæri til að tjá sig. Í skipulögðu starfi, svo sem skipulögðum vettvangsferðum, athöfnum o.fl., eru það 51% – 69%. Í venjubundnum aðstæðum, eins og t.d. að klæða

sig, fara á salerni og að borða aðstæður, eru það aðeins á milli 40% – 66%.

Leggðu áherslu á sjónarhorn og þátttöku barnanna yfir daginn

Rannsóknin sýnir þannig þróunarmöguleika í tengslum við að beina sjónum að sjónarmiðum og þátttöku barnanna í fræðslutarfi og venjubundnum aðstæðum, eins og t.d. máltíðum og salernisheimsóknum. Því mælum við með því að auka áherslu á hvernig þú getur eftir þátttöku barnanna yfir daginn í þínum leikskóla.

”Gæði fyrir mér eru þegar kennarar hafa hæfileika til að lesa líkamstjáningu barnanna, svipbrigði, tungumál. Þá er túlkun á milli þess sem barnið vill ná og þess sem kennari getur stutt.”

— Leikskólastjóri frá Svíþjóð

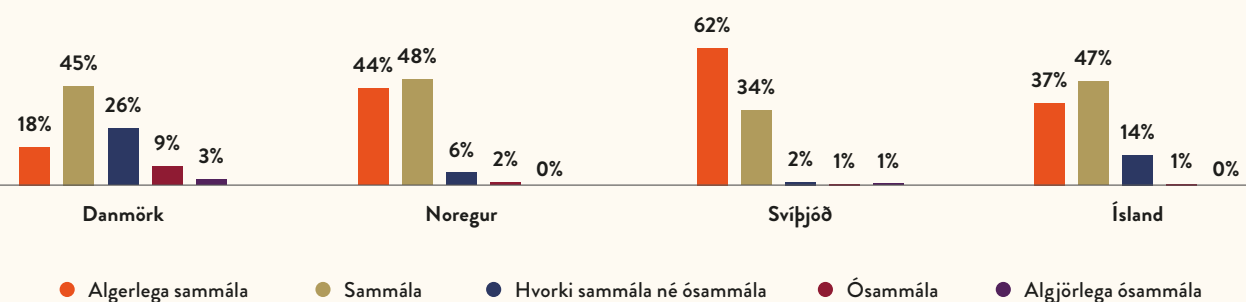
Miðað við niðurstöðurnar mælum við með ...

Sett fokus på barnas perspektiver og medinnflytelse gennem hele dagen. Tenk gjennom hvordan dere kan styrke barnas medbestemmelse og involvering i både de faglige aktivitetene og i rutinesituasjoner i hverdagen.

3. Eftirlitsskjöl

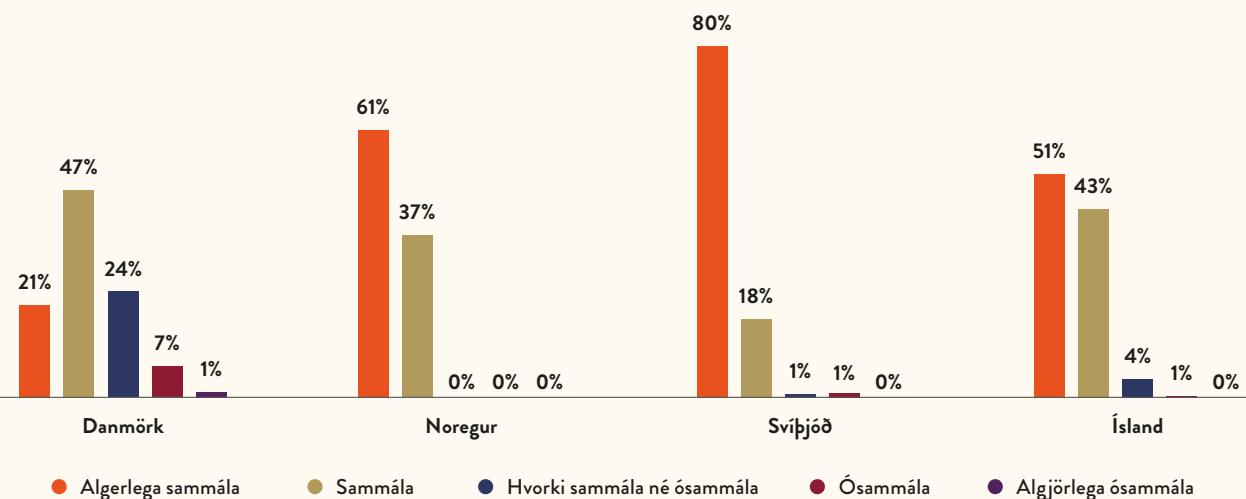
Aðalnámsskráin er mikilvæg í tengslum við gæðastjórnun

Víða á Norðurlöndunum eru námskrár talin mikilvægur upphafspunktur fyrir gæðastarfið í leikskólunslum. Námskrár eru með ramma og áherslur, auk faglegs og rannsóknarlegs rökstuðnings fyrir kennslustarfi. Hins vegar er mjög misjöfn afstaða leikskólastjóra til notkunar námskráa og hvernig leikskólar skipuleggja sig til að uppfylla gildandi lög og reglur.

Níu af hverjum tíu leikskólastjórum í Noregi, Íslandi og sérstaklega Svíþjóð telja að námsskrár gegni mikilvægu hlutverki við að setja ramma utan um kennslustarfið og að skjölin séu upplifuð sem þýðingarmikil í tengslum við gæði. Í Danmörku er hlutfall stjórnenda sem telur að námskrár séu þýðingarmikil og setja ramma um starfið verulega minna.

Aðalnámsskráin er mikilvæg umgjörð fyrir menntunarhluta starfsins

Við sjáum líka að leikskólastjórar í Noregi, Íslandi og Svíþjóð nota námskrár sínar oft til að skipuleggja daglegt starf en í Danmörku. Alls eru það 49% danskra, 84% norskra, 93% sænskra og 83% íslenskra leikskólastjóra sem eru „sammála“ eða „alveg sammála“ að þeir noti oft aðalnámsskrár til að skipuleggja dagleg störf sín.

Í Noregi, Íslandi og sérstaklega Svíþjóð er því lögð áhersla á að gera aðalnámsskrár samhæfðar og gild á raunverulegan hátt í tengslum við dagleg störf. Í Danmörku eru þróunarmöguleikar í samanburði við hin Norðurlöndin og hér geta menn notið góðs af því að forvitnast um hvað það er sem gerir það að verkum að hinum löndunum finnst aðalnámsskrá þýðingarmeiri í notkun.

Nánast allir leikskólastjórar í Noregi, Svíþjóð og á Íslandi telja að námskrár þeirra gegni mikilvægu hlutverki við að móta fræðslustarfið. Í Danmörku eru það aðeins 6 af hverjum 10 leikskólastjórum.

”Ástæðan fyrir því að við byrjuðum að einbeita okkur að námskrá okkar var sú að við sáum að framkvæmd okkar var tilviljunarkennd. [...] Allir gerðu eins vel og þeir gátu en þegar við spurðum hvers vegna þú gerir það sem þú gerir, gast þú ekki svarað hvers vegna þú gerðir það þannig.”

— Leikskólarstjóri frá Noregi

Miðað við niðurstöðurnar mælum við með ...

Á grundvelli niðurstaðna könnunarinnar mælum við með því að norrænir leikskólastjórar vinni áfram að því að tryggja eða gera námskrárnar marktækar í daglegu starfi.

4. Kerfisvæðing

Í norrænum leikskólum er fólki almennt umhugað um að skapa rými fyrir faglega ígrundun og þroska auk faglegrar vinnu við mat á eigin starfsháttum.

Mat er mikilvægt

Almennt svara leikskólastjórar í könnuninni að mat sé mikilvægt til að bæta gæði leikskóla. Hins vegar svara 15% leikskólastjóra í Danmörku „hvorki-né“ spurningunni um hvort þeim finnist mat mikilvægt. Í hinum löndunum er þetta hlutfall á bilinu 0 til 1%.

Sameiginleg í öllum löndunum er sú reynsla að erfitt sé að færa niðurstöður matsins yfir í raunhæfa viðleitni. Í Danmörku eru 16% alveg sammála eða sammála því að það sé erfitt, á Íslandi er það 21%, í Noregi eru það 24% og í Svíþjóð 27%. Það getur því verið málefnalegt að kanna hvernig hægt sé að fá meiri verðmæti út úr úttektinni, og hvernig megi útfæra þau í raunhæfar aðgerðir í meira mæli.

Í könnuninni spurðum við um þrjár mismunandi gerðir af úttektum, sem eru mismikið notaðar í mismunandi löndum

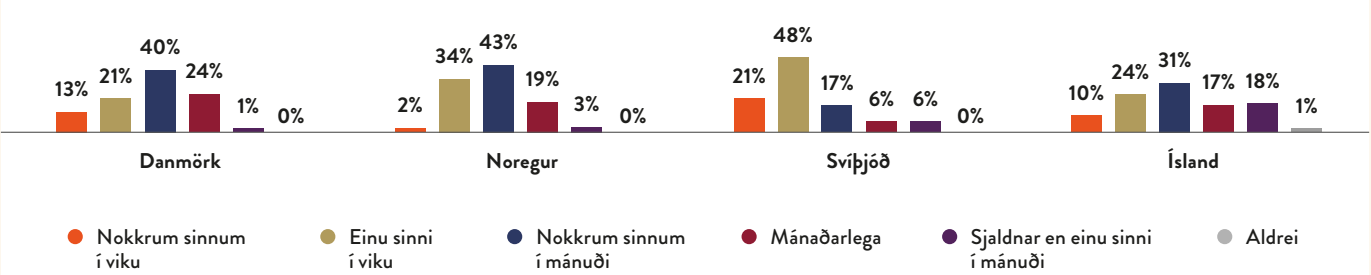
- Fyrirhuguð úttekt, svo sem á starfsemi eða verkefnum. Þessi tegund mats er oftast notuð í Svíþjóð og á Íslandi.
- Daglegt mat, sem er viðvarandi mat sem framkvæmt er eftir þörfum. Þessi tegund úttektar er oftast notuð í Danmörku og Noregi.
- Heildarmat á starfi leikskólastjóra (t.d. gæðamælingar innanlands eða sveitarfélaga eða ánægjukannanir). Þessi tegund úttektar er notuð að flesti leiti í öllum löndunum.

”Ef við ætlum að hafa hágæða starfsemi þá verðum við stöðugt að skrúfa, snúa og æfa okkur og kannski hafna einhverju í því sem við höfum trúað á og stundum þurfum við að endurgera það algjörlega.”

— Leikskólastjóri frá Svíþjóð

Hversu oft veltið þið fyrir ykkur eigin starfsháttum á fundum með faglærðu starfsfólki?

Hugleiðing um eigin starfshætti

Leikskólastjórar leggja almennt mikla áherslu á hugleiðingar um eigin starfshætti á t.d. starfsmannafundum en misjafnt er hversu oft það er æft. Í Svíþjóð svara 69% að þau endurspegli einu sinni eða oftar í viku. Í Danmörku og á Íslandi er það til samanburðar 34% og 36% í Noregi.

Við rannsóknina urðum við varir við að til dæmis í Danmörku er engin lögbundin reglugerð um undirbúningstíma leikskólakennara. Í Svíþjóð er ekki ákveðinn tímafjöldi til undirbúnings en það eru viðmiðunarreglur um að leikskólakennarar þurfi að hafa tíma til undirbúnings og skipulags en leikskólakennarar í Noregi hafa 4 tíma á viku til undirbúnings. Á Íslandi hafa kennarar 7-10 tíma, fer eftir stöðu, til undirbúnings.

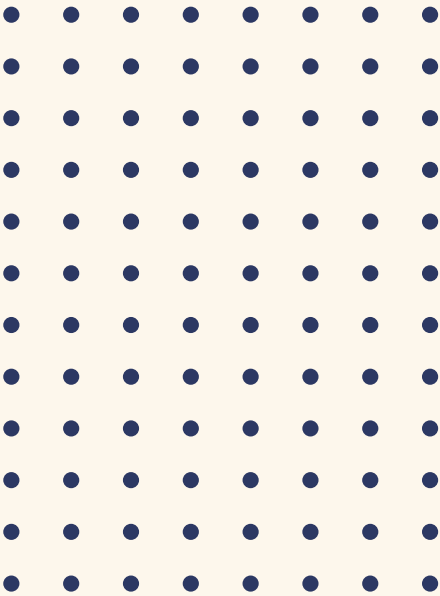

Miðað við niðurstöðurnar mælum við með ...

Einbeittu þér að mati. Kerfisbundin matsvinna. Gerðu t.d. fastan lið á starfsmannafundum þínum, sem snýst um hvaða mat þú hefur gert síðan síðast. Hvað lærðir þú af því og hvað hefur þú notað í frekari vinnu?

Samtal um starfsmannafundi. Hafa kerfisbundið samtal um hvernig tíðni og uppbygging starfsmannafunda er upplifuð í tengslum við að styðja við tækifæri starfsfólks til að ígrunda og fá faglegt spjall saman.

Samtal um undirbúningstíma. Við mælum með því að þú sem leikskólastjóri ræðir við starfsfólk þitt um hvernig það upplifir tækifærið til að undirbúa sig og vinni út frá þessu samtali með þinni aðstoð á staðnum.

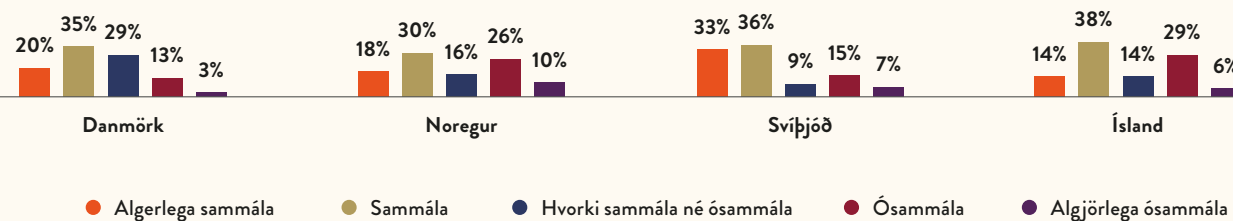
5. Fagleg hæfni

Allir stjórnendur leikskóla meta faglega hæfni sem mjög mikilvæga fyrir gæði leikskóla.

Rannsóknin sýnir að leikólastjórum á norðurlöndunum reynist erfitt að fá nægilegt fagfólk til að auka gæðin, en ófaglært

starfsfólk sinni starfinu að mestu leiti vel með þá þekkingu sem það býr yfir. Í Noregi og á Íslandi telur meira en einn af hverjum þremur stjórnendum að þeir hafi ekki nægjanlegt fagfólk til að auka gæði, en í Danmörku er það 16% og í Svíþjóð 22%.

Ég hef nægt starfsfólk til að efla gæði starfsins á viðunandi hátt

Uppeldisfræðileg hæfni er einnig undir áhrifum af því að starfsfólk deilir þekkingu í tengslum við hversdagslegar áskoranir og árangur. Hér sýnir könnunin að flestir leikskólastjórar á Norðurlöndunum setja í forgang að taka tíma til þess. Í Danmörku forgangsraða 90% leikskólastjóra þessu í mjög miklum eða miklum mæli. Í Noregi er það 84%, í Svíþjóð 88% og á Íslandi eru það 89%.

Auk þess sýnir könnunin að mörgum stjórnendum leikskóla finnst mikilvægt fyrir gæði að þeir vinni á vísindalegum/fræðilegum grunni. Þetta á sérstaklega við um Svíþjóð þar sem hlutfallið sem er algjörlega sammála eða sammála um að þetta sé mikilvægt er 95%, á Íslandi er það 84%, í Noregi er það 82% og í Danmörku er það 68%.

Að lokum benda leikskólastjórar á mikilvægi endurmenntunar starfsfólks.

”Það getur vel verið að þú sért sjálf góð og umhyggjusöm manneskja, en þú verður líka að geta skapað umgjörðina fyrir börnin til að búa til öflugt námssamfélag. Og ég held að fagmennska skipti miklu máli.”

— Leikskólastjóri frá Danmörku

Miðað við niðurstöðurnar mælum við með ...

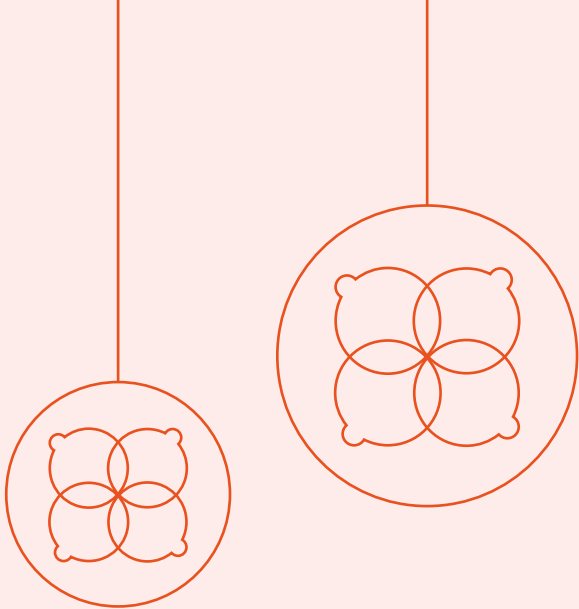
Forgangsraða tíma. Taktu frá tíma fyrir kerfisbundna þekkingarmiðlun og faglegt samtal í starfsmannahópnum. Að deila hversdagslegri reynslu hjálpar til við að hækka bæði ígrundunarstig og uppeldisfræðilega hæfni.

Aðferðir og verkfæri

Hluti af markmiði könnunarinnar er að hvetja til þekkingarmiðlunar á Norðurlöndum. Þess vegna höfum við spurt leikskólastjóra á Norðurlöndunum hvaða tæki eða aðferðir þeir myndu mæla með að aðrir leikskólastjórar noti í starfi sínu með gæði. Við sjáum mikið möguleika í að deila verkfærum og aðferðum á Norðurlöndunum enda erum við að mörgu leyti lík og vinnum með sömu áherslur.

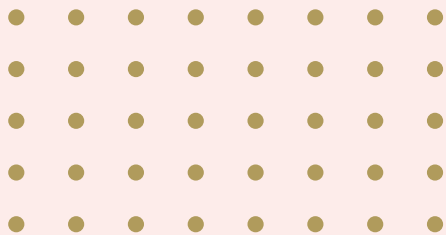
Á myndinni er hægt að fá yfirlit yfir 5 verkfæri/aðferðir sem mælt er mest með frá hverju landi.

	Verkfæri/Aðferðir	Hér má lesa meira um tólið/aðferðina
Danmörk	SMTTE líkanið	Hægt er að nota SMTTE líkanið til að ramma inn starf leikskóla með námsumhverfi og sértækt átak, með því að nota 5 fasta áfanga í starfinu: samhengi, markmið, frumkvæði, tákni og mat. Lestu meira um SMTTE líkanið á síðu 20 .
	KIDS	KIDS er tæki til að leggja mat á og þróa menntunargæði í leikskólum með athugunum á umhverfinu sem mynda skilyrði barnanna fyrir vellíðan, nám og þroska og þar með gæði uppeldisumhverfis. Lestu meira um KRAKKA
	Heilinn og hjartað	Heilinn og hjartað er stafrænn vettvangur sem hefur nokkur tæki sem geta hjálpað til við að skapa uppbyggingu í gæðastarfinu og fá heildstæða mynd af barninu. Það er t.d. aðstoð við snemmgreiningu (TOPI), málþroska yngstu barnanna (SprogTrappen) og fleira. Lestu meira um heilann og hjartað
	EVA	Matsstofnun Danmerkur - EVA metur starfið til að efla vellíðan, nám og málþroska barna. Þróar verkfæri og miðlar skandinavískum rannsóknum fyrir leikskóla og stjórnsýslu. Lestu meira um EVA
	Aðgerðanámið	Aðgerðanámið er hægt að nota til að þróa uppeldisstarfið, með því að vinna með litlar tilraunaaðferðir. Lestu meira um aðgerðanámið á síðu 22 .
	Dagskrá fyrir aðferðir	Aðgerðaáætlun er sniðmát til að geta sjálfsmetið krafta sína og útbúið markvissa framkvæmdaáætlun fyrir leikskóla. Lestu meira um áætlun um aðferðir

	Verkfæri/Aðferðir	Hér má lesa meira um tólið/aðferðina
Noregur	CLASS	CLASS (Stigakerfi fyrir námsmat í kennslustofum) er athugunartæki sem hefur verið þróað til að mæla gæði samskipta starfsmanna og barnanna. Lestu meira um CLASS
	Espira BLIKK	Hægt er að nota Espira Blikk til að vinna með ný markmið, markmið og þróun á ferli gæða leikskóla með mati á gæðum innan 7 mismunandi sviða. Lestu meira um Espira Blikk á síðu 24 .
	Kennslufræðileg greining	Kennslufræðileg greining er hér notað sem samheiti yfir nokkrar mismunandi nálganir og aðferðir sem allar miða að því að þróa góða starfshætti með kerfisbundinni ígrundun og mati.
	Hæfnipakkar Udirs	Hæfnipakkar Udirs veita faglega þjálfun og stuðning til að þróa hæfni og starfshætti í leikskólum, skólum, PP þjónustunni, iðnnámi og prófnefndum. Það eru hæfnipakkar innan margra ólíkra námsgreina. Lestu meira um hæfnipakka Udir
	Alle Med	Alle Med gefur, út frá athugunum, heildarmynd af barninu og því sem það getur tileinkað sér. Nálgunin hefur verið þróuð á grundvelli kenningarinnar um tengsl mál- og félagslegrar hæfni. Athugunareyðublaðið nær yfir sex þroskasvið barnsins: tungumál, leik, félags- og tilfinningalega, hversdagslegar athafnir, vellíðan og skynhreyfiproska. Lestu meira um Alle Med

	Verkfæri/Aðferðir	Hér má lesa meira um tólið/aðferðina
Svíþjóð	SKA	SKA má nýta til markvissrar þróunar á gæðum leikskóla með greiningu, ígrundun og markmiðasetningu í tengslum við eigin starfshætti. SKA hjálpar til við að gera sýnilegt hvað við gerum, hvers vegna við gerum það og til hvers það leiðir. Lestu meira um SKA på síðu 26 .
	UNIKUM	UNIKUM er stafrænn vettvangur sem hægt er að nota til samskipta, skipulagningar og skjalagerðar fyrir leikskóla í heild. Vettvangurinn ætti að auðvelda að skipuleggja, framkvæma, fylgja eftir og greina gæðastarfið. Lestu meira um UNIKUM på síðu 28 .
	Kennslugögn	Uppeldisgögn – Skoleverket i Sverige, er vefsíða þar sem finna má ábendingar um hvernig hægt er að skrásetja starfið í leikskólum, svo og hvernig skjalfest er með skýrum hætti. Lestu meira um kennslugögn
	TYRA appið	TYRA appið er stafrænn farsímavettvangur sem þarf að sameina alla skjalavinnu og kerfissetningu. Sumar aðgerðir appsins eru til dæmis: yfirlit yfir mætingar, blogg/myndasafn, tengiliðaupplýsingar, skjalastjórnun og opinberar fréttir um leikskóla. Lestu meira um TYRA appið sem tæki
	Sameiginlegt nám	Sameiginlegt nám er samheiti yfir ýmiss konar skipulagt, sameiginlegt starf þar sem samstarfsmenn þróa þekkingu saman. Þetta gerist bæði með því að læra af eigin reynslu og reynslu hvers annars og með því að nýta þá þekkingu sem fyrir er. Lestu meira um háskólanám

	Verkfæri/Aðferðir	Hér má lesa meira um tólið/aðferðina
Ísland	Jafningjastjórnun	Jafningjastjórnun er stjórnunarlíkan þar sem hlutverk og störf stjórnenda og deildarstjóra eru skilgreind í meira mæli af því tiltekna verkefni sem leysa á þannig að skipulagið er ekki stígskipt heldur flatt.
	Starfsmannafundir	Nota má starfsmannafundi til að skapa skipulag sem tryggir tíma til faglegrar íhugunar í starfsmannahópnum, sem hluti af gæðaðróun í leikskólum Lestu meira um starfsmannafundi sem tæki á síðu 29 .
	Reggio Emilia	Reggio Emilia er kennslufræði sem byggir á færni, þekkingu og forvitni barna. Einkum er hlustun og skjalfesting miðlæg. Lestu meira um Reggio Emilia
	Matsblað – vinnublað	Hægt er að nota matsblöð til að finna út hvaða svið þú hefur unnið og hvernig þér gengur innan svæðisins. Það eru mörg mismunandi matsblöð og fyrirtæki sem bjóðast til að gera þau.

Valdar aðferðir og verkfæri

Í síðasta hluta þessa safns munum við kynna valin áþreifanleg verkfæri og aðferðir sem leikskólastjórar á norðurlöndunum mæla með.

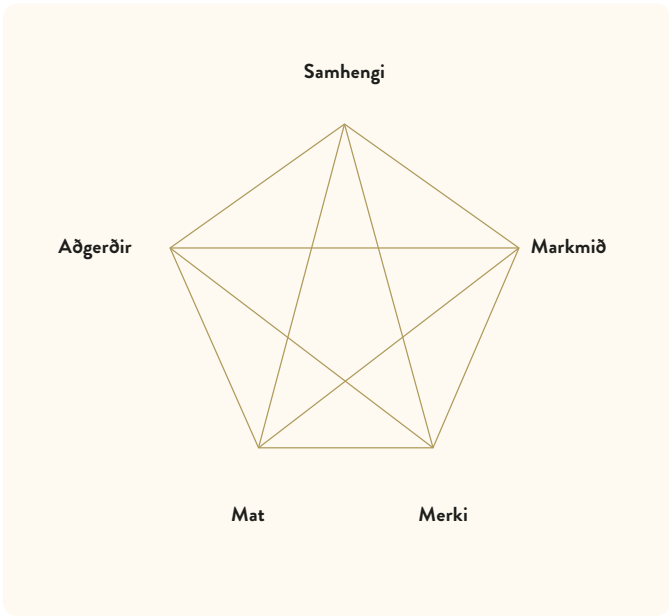
Metodene/verktøyene er som følger:

- SMTTE líkanið (Danmörk)
 - Aðgerðanám (Danmörk)
 - Espira Blikk (Noregi)
- SKA (Svíþjóð)
 - UNIKUM (Svíþjóð)
 - Starfsmannafundir- ýmsir heimatilbúnir matslistar (Ísland)

SMTTE líkanið (Danmörk)

Tilgangur

SMTTE líkanið er kennsluverkfæri. Með tólinu má skapa uppbyggingu og yfirsýn yfir starf leikskóla með námsumhverfi og frumkvæði. SMTTE líkanið er ígrundunarlíkan sem tryggir meðvitaða íhugun í tengslum við skipulagningu, framkvæmd og mat á námsumhverfi. Leikskólinn getur notað tólið til að afla sér þekkingar um hvert þau vilja stefna með daglegu starfi, hvernig þau vinna þau og hvort þau komast þangað.

Skref fyrir skref

SMTTE líkanið samanstendur af 5 punktum sem leikskólastjórar þurfa að endurskoða:

Samhengi:

Hér finnur þú hver áskorunin er og hvaða skilyrði gilda.

Markmið:

Hér veltum við fyrir okkur hverju við viljum ná og fáum því lýst.

Aðgerðir:

Hér er valið og lýst hvaða aðgerðir þarf að hefja til að ná markmiðinu.

Merki:

Hér lýsir þú þeim merkjum sem þú býst við að sjá um að við séum á leiðinni í mark.

Mat:

Hér sest þú niður og veltir fyrir þér hvort markmiðinu hafi verið náð – og hvers vegna/hvers vegna ekki.

”Við notum SMTTE líkanið vegna þess að það er auðvelt að nálgast það og vegna þess að það er skynsamlegt fyrir marga kennara. Það veitir líka uppbyggingu og yfirsýn í starfi, sem þýðir líka að við fáum að meta starfshætti okkar.”

— Leikskólastjóri Helene Rebsdorf

Meðmæli

Leikskólastjórinn Helene Rebsdorf í leikskólanum Stige Friskole í Danmörku mælir með því að vinna með SMTTE líkanið.

Á starfsmannafundi er farið yfir samhengi og markmið. Hverjir taka þátt í fundinum fer eftir því að hvaða sviðum athyglinni er beint.

Ef það t.d. varðar einstætt barn, þá tekur einungis það starfsfólk þátt sem hefur með viðkomandi barn að gera. Fyrirfram hefur verið gerð kennslufræðileg greining á þeim áskorunum og viðvarandi þáttum sem eru í húfi við gefnar aðstæður.

Ef það er hins vegar námsumhverfið sem þarf að ræða þá getur allur starfsmannahópurinn tekið þátt. Þegar starfsmannahópurinn hefur mótað sér markmið með starfinu er rætt um hvaða ráðstafana hann vilji grípa til núna og hvaða merkjum hann eigi að leita að. Fyrir næsta starfsmannafund eru niðurstöður prófaðar og fylgst með athöfnum barnanna. Á starfsmannafun-

dinum er aðgerðin rædd og metið hvort það séu atriði sem þurfi að laga.

Markhópur

Markhópurinn er leikskólakennarar og leikskólastjóri sem í sam- einingu eiga að ræða og þróa starf sitt. Sameiginleg ákvörðun um niðurstöður er tekin og er framkvæmdin fyrst og fremst í höndum starfsfólksins.

Athyglispunktar

- Verkfærið virkar best í samræðum leikskólastjóra og starfsfólks þannig að þú færð fleiri sjónarhorn inn í starfið og styður við “sameign” í starfinu.
- Þegar unnið er að því að skapa markmið átaksins er mikilvægt að þau séu mjög nákvæm og raunhæf miðað við þann tímaramma sem námið hefur.

Tengill

- Hvað viljum við gera í því?
- Hvað erum við orðin forvitin um?
- Eigum við að taka mið af einhverju t.d. hreyfiproska, aldri, kyni, vitsmunabroska o.s.frv.?
- Hverjir eru okkar rammar: tímaramma, fjármál, tímanotkun, húsnæði o.fl.

Markmið

- Hverju viljum við ná með framkvæmdinni?

Skráðu þig

- Merkin fela í sér bæði að sjá, heyra, skynja, fylgjast með og skynja börnin, sem og það sem börnin tjá munnlega og líkamlega án orða.

Mat

- Hvað gekk vel og ekki eins vel?
- Voru merki um nám hjá börnunum?
- Var tekið vel í að ná markmiðum sínum fyrir starfið

Aðgerðanám (Danmörk)

Tilgangur

Með aðgerðanámi geta starfsmenn - leikskólastjórar í sameinin-
gu lært meira um eigin starfshætti á markvissan og skýran hátt.
Þegar unnið er með aðgerðanám er áherslusvið valið og litlar
áþreifanlegar aðgerðir prófaðar innan svæðisins. Á grundvelli
prófana ígrunda starfsmenn reynsluna og laga síðan aðgerðir.
Aðgerðanám hentar bæði til ígrundunar um eigin kennsluhætti
og til að skapa þroska.

Skref fyrir skref

Aðgerðanám er oft notað sem klassískt 4 þrepa ferli

- 1. undirbúningur (val á áherslum)
- 2. frágangur
- 3. mat
- 4. aðlögun.

Meðmæli

Leikskólastjóri Henriette Jensen frá Børnehaven Smyrnavej
mælir með aðgerðanámi

”Aðgerðanám felst í því að búa til
sameiginlega samninga og leiðbei-
ningar fyrir starfsmenn í daglegu
lífi. Aðferðin er gjöf til starfsfólk-
sins.”

— Leikskólastjóri Henriette Jensen

Í leikskólanum Smyrnavej er unnið að aðgerðanámi á eftirfarandi
hátt. Fyrst fengu starfsmenn 5 mínútur til að íhuga hvað virkar
ekki best í daglegu lífi frá sjónarhóli barns. Í umræðum sínum
tóku þeir fram:

- Hvað vitum við
- Hvað sjáum við?
- Hvað er vandræðalegt

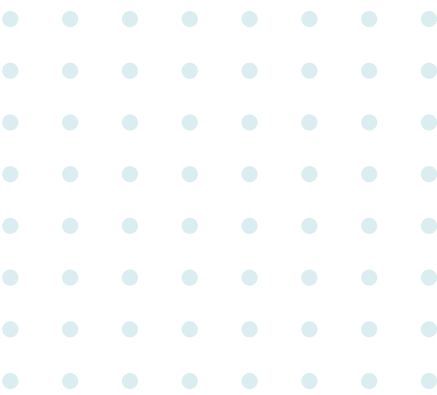
Þeir fóru síðan yfir innlegg starfsmanna og ákváðu að vinna
áfram með vanlíðan í fataklefa. Starfsmenn halda áfram að vinna
í vandanum með því að spyrja sjálfa sig spurninganna: Hvert
viljum við fara, hvað er ákjósanleg og æskileg atburðarás okkar?
Út frá þessum hugleiðingum ákváðu þau að prófa að senda að

hámarki 4 börn í fataklefa með fullorðnum í einu, til að gefa
þeim fullorðna betra tækifæri til að leiðbeina og styðja börnin
við að verða sjálfbjarga.

Við innleiðingu fylgdust einn eða fleiri kennarar með nýju
vinnuaðferðinni til að sjá hvort aðgerðin hefði tilætluð áhrif.
Starfsfólkið mat síðan á grundvelli athugananna hvort aðgerðin
hefði borið árangur. Hvað hafði virkað? Hvað hafði áframhal-
dandi þróunarmöguleika. Í síðasta áfanga breyttu þeir viðleitni
út frá reynslu sinni. Hér leggur Henriette Jensen leikskólastjóri
áherslu á að mikilvægt sé að allt ferlið sé skrifað niður þannig
að auðvelt sé að taka það upp aftur ef þörf er á að hressa upp á
starfið eða þegar nýir starfsmenn koma.

Áhorfendur

Markhópurinn er fagfólk þar sem það þarf að greina og bæta
hversdagslegar áskoranir með aðgerðum/pröfunaraðgerðum auk
leikskólastjóra sem þurfa að aðstoða við að auðvelda fundi og
styðja starfsfólkið.

Samkvæmt námsgátt Danmerkur emu.dk eru átta athyglisverðir punktar í tengslum við aðgerðanámskeið.

- 1. Látum stjórnun leikskólans gegna hlutverki í aðgerðanáminu frá upphafi.
- 2. Mikilvægt er að tryggja að aðgerðin sé þroskandi fyrir kennarana þannig að raunverulegur vilji sé til að breyta einhverju.
- 3. Til að ná árangri ættir þú að leggja tíma í að læra aðferðina og öðlast sameiginlega innsýn í kerfisbundna verkferla aðgerðanáms.
- 4. Sem leiðtogi verður þú að halda þig við áherslur og markmið aðgerðarinnar.
- 5. Stjórnandinn hefur mikilvægt verkefni í því að tryggja að þið komist saman um hverjir taka þátt í aðgerðinni og hvenær.
- 6. Gott er að gera skriflega samninga um innihald, aðferðir, efni, skipulag, tíma og matsatriði.
- 7. Það gefur gildi að viðhalda athugunum og hugleiðingum skriflega, í myndum eða hljóði.
- 8. Sem stjórnandi getur þú stjórnað öllum fundum um aðgerðanám með: Hvað tókst okkur ekki? Voru áskoranir? Er eitthvað sem við þurfum að taka tillit til næst? Hvaða samninga gerum við um það? Hvað var gott við þetta vinnulag?

Espira Blikk (Noregi)

Tilgangur

Espira Blikk er athugunartengt tæki sem notað er til að mæla og þróa ferligæði í leikskólum. Með tækinu fær leikskólinn heildarmat á ferli gæða út frá sjö völdum viðfangsefnum. Á grundvelli niðurstaðna þarf starfsfólk dagforeldra að ákveða hverju eigi að viðhalda og hvað eigi að þróa áfram. Með því að vinna með verkfærið hefur leikskólastjóri yfirsýn yfir þau svið sem starfsfólkið þarf að efla færni sína á, um leið og starfsmannahópnum eru gefin nokkur þróunarmarkmið til að vinna að.

Skref fyrir skref

Með Espira Blikk tólinu, byggðu á athugunum, metur þú eigin gæði út frá sjö mismunandi viðfangsefnum. Sjö þemu eru valin úr norsku rammaáætluninni (löggjöf) og ná yfir:

- Leika
- Að læra
- Umhyggja
- Myndun
- Vinátta og samfélag
- Samskipti
- Tungumál

Fjöldi eiginleika gæða tilheyrir hverju þema. Einkenni undir 'Mótun' eru til dæmis:

- Í leikskólanum okka rnætum við barnnu í því sem það er upptekið af.
- Í leikskólanum okkar styðjum við samskipti barna.
- Á leikskólanum okkar styðjum við barnið í að þróa jákvæða sýn á sig sjálf.
- Við skipuleggjum starfsemi í leikskólanum þannig að hún sé þroskandi fyrir öll börn.

Alls eru 24 einkenni fyrir þemun sjö.

Espira Blikk er notað á tveggja ára tímabili. Fyrsta árið gerir starfsfólk leikskólakóla sjálfsmat á gæðum starfsins. Á grundvelli sjálfsmatsins koma stjórnendur og starfsmannahópur saman, ræða saman um gæði og ákveða eitt eða fleiri þróunarmarkmið.

Á öðru starfsári gerir starfsfólknýtt sjálfsmat og auk þess koma tveir kennarar frá öðrum leikskóla Espira sem gera ytra heildarmat á leikskólanum. Starfsfólk leikskóla safnar síðan matinu saman og veltir fyrir sér mismunandi niðurstöðum þeirra - meta þeir það sama? Hvaða styrkleikar og veikleikar sjást? Að lokum ákveður starfsfólk svæði til uppbyggingar og skipuleggur áþreifanlega átak.

Á tveggja ára fresti fá leikskólarnir þannig utanaðkomandi sýn á starfshætti sína sem þær upplifa mjög frjóa í umræðunni um gæði starfsins.

Meðmæli

Leikskólastjóri Ruth Vihovde frá Børnehaven Espira Solkroken, mælir með Espiru Blikk.

”Espira Blikk er gott tæki til að vinna með samfellda hæfnipróun í leikskólanum – hér er mikilvægt að kennari geti fylgt eftir þörfinni fyrir starfspróun í leikskólanum.”

Ruth Vihovde leggur áherslu á mikilvægi þess að kynna starfsfólki tólið ítarlega áður en hafist er handa. Hér þarf að kynna starfsfólkinu 24 mismunandi einkenni hvað gæði þýðir og hvernig nota eigi í sjö þemum. Jafnframt er mikilvægt að ræða niðurstöður matsins á fundi þar sem starfsfólk hjálpar til við að meta gæði dagvistar og setja þróunarmarkmið.

Leikskólastjóri skal í samvinnu við svæðisstjóra leggja mat á niðurstöður ytra mats og hvernig þær falli að innra mati. Auk þess er það verkefni leikskólastjóra að styðja við þróunarmarkmiðin með faglega þróun í starfsmannahópnum.

Áhorfendur

Markhópurinn er starfsfólk leikskóla sem vinnur að sjálfspróun og leikskólastjóri sem fær að kortleggja þau svið þar sem starfsfólkið þarf að þróa færni sína.

OBS atriði

Þegar þú velur að vinna með tólið krefst það þess að þú sért tilbúinn að setja upp mikilvægu gleraugun og skoða eigin hæfni, auk þess að vera tilbúinn að ræða eigin gæði og gæðapróun.

SKA (Svíþjóð)

Tilgangur

SKA er aðferð til að vinna með gæðapróun í leikskólum. Aðferðin er ígrundunar- og greiningartæki sem einnig er hægt að nota til skjalagerðar. SKA er notað til að vinna markvisst með gæðapróun bæði innan kennslunnar, stjórnunarstarfsins og námsumhverfis leikskóla.

Verkfærið getur hjálpað til við að skapa sameiginlega athygli og ígrundun í starfsmannahópnum um fræðslustarfið og hvar þú vilt bæta gæðin. Starfið felur í sér markvissa hæfniþróun og skráningu á starfsháttum leikskóla þar sem kennarar getur fengið innsýn í og ígrundað bæði eigin starf og faglegt starf leikskóla

Skref fyrir skref

Vinnunni með SKA tólinu er skipt í fjögur stig:

1 Hvar erum við?

Skref 1 samanstendur af tveimur hlutum:

- Eftirfylgni um árangur og markmiðsárangur sem felst m.a. í:
 - Kortlagningu á færni barnanna bæði í ræðu og riti, metin á grundvelli niðurstaðna á landsvísu, sem er krafa í Svíþjóð.
 - Hvernig leikskólinn hefur stuðlað að námi og þroska barnanna.
 - Niðurstöðum lokins þróunarstarfs.

- Kortlagning á faglegu starfi leikskóla samanstendur af:
 - Yfirliti yfir þær rannsóknir sem ná yfir leikskólastarf.
 - Farið yfir hvernig leikskólinn uppfyllir kröfur laga í Svíþjóð (Lpfö18), og áþreifanlegt skipulag á kennslu í leikskólum
 - Hvernig stjórnarháttum, stjórnun og verkaskiptingu er háttað.

2 Hvert stefnum við?

Á grundvelli 1. skrefs framkvæmir leikskólastjóri ásamt kennurum greiningu á því hvaða kennsluhættir og starfsaðferðir þarf til að styðja sem best við nám og þroska barnanna. Þetta felur meðal annars í sér að:

- Greina hvaða þættir í núverandi uppeldis- og námsumhverfi leikskóla geta haft áhrif á það að ná markmiðum og greina líðan barnanna.
- Greina hvaða þekkingu og færni börnin ættu að leggja áherslu á að þróa.

3 Hvernig gerum við það?

Á grundvelli greiningar á faglegu starfi er gerð áætlun um hvernig tilætlaður árangur á árinu næst. Áætlunin felur m.a. í sér

- Lýsingu á þeim vinnubrögðum sem nota skal.
- Lýsingu á þeim forsendum sem þarf til að ná árangri í markmiðinu.
- Lýsingu á því hvernig tryggja megi að stöðugt sé fylgst með þróun mála.

4 Hvernig kom það út?

Síðasta skrefið í SKA tækinu er mat á þróun faglegs gæðastarfs. Hér eru niðurstöður metnar í tengslum við landsmarkmið í lpfö18. Þetta felur meðal annars í sér:

- Farið yfir hvað hefur verið gert og hvaða áhrif það hefur haft í tengslum við markmiðið.
- Rætt um hvað þarf að þróa frekar eða hvort ný athyglisverð atriði hafi komið upp.

Meðmæli

Rita Svensson, sem er leikskólastjóri forskolorna Kreatören och Bokenäs, mælir með því að nota SKA-aðferðina. Hún leggur áherslu á að aðferðin hjálpi kennurum að halda stöðugri áherslu á sviðum daglegs lífs þar sem það getur og verður að leggja sitt af mörkum til að auka gæði leikskólastarfsins.

”Þessar áframhaldandi hugleiðingar sem við gerum í hverri viku og þegar við höfum fagfundir verða ekki bara skýrsla fyrir mig sem stjórnanda. Auðvitað mun þetta líka leiða til háskólanáms, því við eigum fræðandi samtöl.”

— Rita Svensson leikskólastjóri

Til þess að vita hvað þurfi að þróa bendir Rita Svensson skólastjóri á að sérstaklega sé mikilvægt að gera góða kortlagningu og greiningu á kennsluaðferðum og forsendum námsumhverfis leikskólans.

Áhorfendur

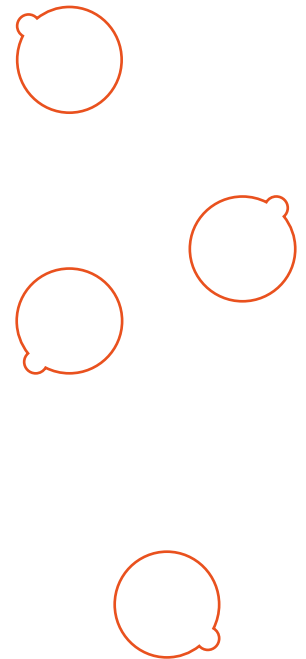
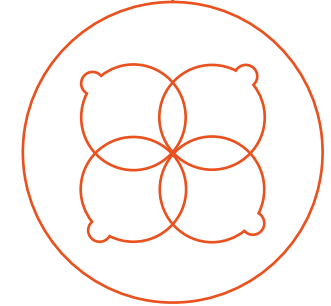
SKA tólið er sérstaklega bundið við að minnsta kosti einn kennara á hverri deild, sem ber heildarábyrgð á því að starfsfólk skrái og starfi eins og fram kemur í SKA greiningu þeirra. Markhópur tólsins er allt starfsfólk leikskólans.

Athyglispunktur

SKA tólið krefst ítarlegrar kynningar og útskýringar í leikskólanum til að ná árangri. Íhugaðu að útbúa viðunandi aðstæður til að hefja æfingu. Þannig munu áþreifanlegar athuganir leiða þróunarvinnuna. Það krefst þess hins vegar að meðal starfsmanna hafi skapast námsumhverfi þar sem hver og einn er opinn fyrir endurgjöf og þróun eigin starfshátta.

Þú getur lesið meira um SKA hér

UNIKUM (Svíþjóð)

UNIKUM er stafrænn vettvangur þar sem samskiptum, skipulagningu og skjölum leikskólastjóra er safnað saman og aðgengilegt öllum starfsmönnum. Þannig fær starfsfólk leikskóla sameiginlega yfirsýn yfir starfið við gæðaðpróun, fjölbreytt fræðslustarf og daglegt líf í leikskólanum.

Hvað getur UNIKUM gert?

UNIKUM getur skapað sameiginlegt tungumál um gæði í leikskólum. Auk þess getur tólið fest kennslu- og fræðsluramma fyrir gæðastarfið í leikskólanum. Þetta felur meðal annars í sér:

- Stafrænar „dagbækur“ þar sem einstaklingur, kennari, getur vistað skjöl fyrir eigin kennslufræði, einstaklingsþroska barnanna og vinnu með námsmarkmið.
- Alhliða töl fyrir kerfisbundið gæðastarf (SKA - tólið), þar sem stjórnendur og kennarar geta skipulagt og fylgst með því að þróunarmarkmiðum þeirra sé náð.
- Samskipti og skráningu þvert á leikskólann og til foreldra og forráðamanna varðandi þroska barnanna bæði á hóp- og einstaklingsstigi. Í gegnum Unikum hafa foreldrar og forráðamenn einnig aðgang að gögnum sem tengjast barni þeirra sem stuðlar að samstarfi kennara og foreldra/forráðamanna.

Meðmæli

Tobias Fredricson, sem er leikskólastjóri hjá Västra Ramlösa Förskolor, mælir með Unikum

”Fyrir mér er Unikum vettvangur sem sameinar allt sem við höfum unnið með í leikskólanum okkar og það virkar nokkuð vel.”

Áhorfendur

UNIKUM sameinar allt starfsfólk leikskóla á sameiginlegum samskiptavettvangi. Vettvangurinn er ætlaður bæði stjórnendum, kennurum, foreldrum og öðrum viðeigandi aðilum í og við leikskólann.

Starfsmannafundur – þróun leikskólastarfsins

Tilgangur

Tilgangur starfsmannafunda er að skapa faglegan vettvang fyrir ígrundun starfsfólks leikskólans sem getur stuðlað að gæðaðpróun í leikskólanum.

Skref fyrir skref

- Leikskólastjóri sér um að skipuleggja starfsmannafundinn/ starfsdaginn þannig að allt starfsfólk geti tekið þátt og þannig að hann hafi fastan tíma.
- Leikskólastjóri velur viðfangsefni er kynnt og síðan rætt í starfsmannahópnum. Þemað er valið út frá námskrá, menntastefnum viðeigandi sveitarfélagaog eigin skólanámsskrá leikskóla sem lýsir því hvað lagt er áherslu á hverju sinni í leikskólanum.
- Leikskólastjóri stjórnar starfsmannafundum.

Meðmæli

Leikskólastjóri Inga Sigurðardóttir frá leikskólanum Huldumum Reykjavíkur mælir með starfsmannafundum sem skapa tíma og rými til umhugsunar í starfsmannahópnum.

”Megintilgangur þess að eyða tíma í sameiginlega ígrundun er að allir fái að tjá sig. Það er mjög mikilvægt að fá sýn og viðbrögð starfsmanna við annaðhvort eigin vinnubrögðum – starfi deildarinnar – vinnulagi hópsins.”

Áhorfendur

Framkvæmdastjóri og starfsfólk í leikskólanum.

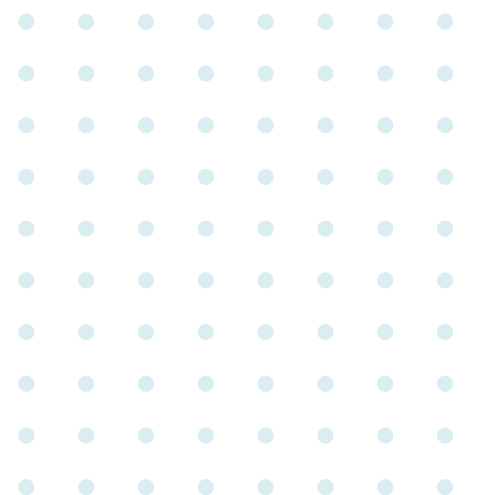

Vera meðvitaður um

- að allir hafi sitt að segja.
- að allir hafi skilið hvað var samið. Sérstaklega þegar ólík móðurmál eru í starfsmannahópnum.

Dæmi um dagskrá fyrir starfsdag

8.00 – 9.30	Umræður um: <ul style="list-style-type: none"> • hvernig á að nota útileikvöllinn • hvers konar leikföng eru mest notuð • eigum við að hafa leikfangalausan dag? • nýjar hugmyndir?
9.30 – 9.55	Kaffhlé
10.00 – 12.00	Fyrirlestur um „Kynferðisofbeldi gegn börnum“ frá „Barfnaheill“
12.10 – 13.00	Hádegisverður
13.00 – 14.00	Fyrirlestur um „Hugarfrelsi“
14.00 – 14.15	Kaffhlé
14.15 – 16.00	Samantekt og frá starfsmannafundi og fyrirlestrum dagsins

Unikum er greiðslukerfi

Unikum er alhliða samskipta- og skjalakerfi sem krefst æfingar til að venjast. Áskrifendur að Unikum geta breytt í Skolbanken – netvettvangi sem allir geta nálgast og fengið innblástur af fræðslunámskeiðum annarra stofnana.

[Þú getur lesið meira um UNIKUM hér](#)

Tilvísanir

Undirbúningstíma

KL, BUPL & FOA 2022: ”Aftale om arbejdstidsregler for pædagogisk personale ved daginstitutioner, klubber, skolefritidsordninger mv.” [Fáanlegt hér](#)

Lagstiftning 2010 – Skolehold (2010:800). [Fáanlegt hér](#)

Barnhagers Landsforbund (PBL) 2024: Hovedavtale og hovedtariffavtale 2022-2024. [Fáanlegt hér](#)

Kollektive aftaler med børnehavelærere med lærerens fagforening I island og de lokale myndigheter. [Fáanlegt hér](#)

Eftirlitsskjöl

Danmörku:
Retsinformation, 2022: Dagtilbudsloven. [Fáanlegt hér](#)

Børne- og Undervisningsministeriet, 2018: Den styrkede pædagogiske læreplan. [Fáanlegt hér](#)

Retsinformation, 2016: Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. [Fáanlegt hér](#)

Ísland:
Alþingi, 2008: Lög um leikskóla. [Fáanlegt hér](#)

Island.is, 2009: Reglugerð um starfsumhverfi leikskóla. [Fáanlegt hér](#)

Barnasáttmáli: Barnasáttmáli Sameinuðu Þjóðanna. [Fáanlegt hér](#)

Noregi:
Lovdata, 2023: Lov om barnehager (barnehageloven). [Fáanlegt hér](#)

Utdanningsdirektoratet, 2017: Rammeplan for barnehagen – forskrift om barnehagens innhold og oppgaver. [Fáanlegt hér](#)

Helsedirektoratet, 2023: Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. [Fáanlegt hér](#)

Regjeringen, 2022: FNs konvensjon om barnets rettigheter. [Fáanlegt hér](#)

Svíþjóð:
Skolverket: Skollagen och förordningar. [Fáanlegt hér](#)

Skolverket: Läroplan för förskolan. [Fáanlegt hér](#)

Skolverket: Allmänna råd om målpuppfyllelse i förskolan. [Fáanlegt hér](#)

Sveriges Kommuner och Regioner, 2020: Barnkonventionen är svensk lag. [Fáanlegt hér](#)

Gæðastarf í norrænum dagvistun

Innsýn og innblástur þvert á landamæri

Dansk Center for Undervisningsmiljø DCUM
FOBU
Nordisk Förskola
2024

Teksti

Annemette Nyvang Wahlsted
Frederik Papke
Helene Borgholm

Ritstjórn

Christian Rudbeck

Grafísk hönnun

Vokseværk – vokseverk.dk

DANSK CENTER FOR
UNDERVISNINGSMILJØ
Viden til praksis

dcum.dk

FOBU
FORENINGEN TIL GAVN FOR BØRN OG UNGE

 **NORDISK
FÖRSKOLA**